

Schilderleermeester Jaap Knol bij 's lands allerbeste praktijkopleiders

Winnaar van 'Praktijkopleider 2010 Savantis' sprak met prinses Maximá

Jaap Knol (tweede van rechts) staat zo trots als een pauw, samen met de winnaars en andere genomineerden van 'Beste Praktijkopleider 2010' en 'Beste Leerbedrijf 2010', op het podium met prinses Maximá en minister Marja van Bijsterveldt (OCW) (vierde van links)

DEN HAAG – Op donderdag 3 maart vond de landelijke verkiezing van 'Praktijkopleider van het Jaar 2010' plaats. Jaap Knol, leermeester bij 'Den Helder Schilderwerken', was daarbij aanwezig als één van de drie beste praktijkopleiders van Nederland. Dat was voor FOSAG Actueel al een reden om hem uitgebreid te interviewen. Ook al viel hem de ereprijs niet te beurt. 'Ik ben zo trots als een pauw', zei hij na afloop. 'Bovendien is ons bedrijf en onze bedrijfstak in een goed daglicht gezet omdat we niet weglopen voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid om jongeren op te leiden.'

Hoe drong je door tot deze landelijke finale?

'Na de verkiezing tot 'Praktijkopleider 2010 Savantis' op 30 september, zijn we vrij snel aan de slag gegaan met Savantis om een mooi boekwerk te maken voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. We gaven aan hoe wij hier uiterst gedreven en serieus te werk gaan. En welke resultaten wij boeken met onze aanpak. Met een A-vertje tekst en uitleg maak je natuurlijk geen kans op de landelijke titel. Dan kun je beter niets doen. Dat boekwerk wierp snel vruchten af, want begin november stond de vijfkoppige jury hier op de stoep.'

Wat doet een jury bij een bedrijfsbezoek?

'Ze waren zo'n twee uur op het bedrijf en zo'n twee uur bij mij en mijn begeleidingsklas met vijf schilders in spé. Ze vroegen mij eerst het hemd van het lijf. Waarom doe je dit graag? Wat is je drive om zoveel op je nek te halen? Antwoord: mijn kick is om jongeren te motiveren en goed op de rit te helpen. Daarna ging de jury in gesprek met de jongeren zelf. Daar mocht ik niet bij zijn en dat is maar goed ook. Laat die jongeren zelf maar vertellen hoe ze onze aanpak ervaren. Daarna kwam er nog een filmploeg langs. Die waren uren bezig voor een filmpje van een paar minuten.'

'Maximá is echt een heel leuke vrouw'

'De finale was echt een dag om nooit te vergeten. Het wemelde van de pers en van de camera's. Zo was de filmploeg van het EO tv-programma 'Blauw Bloed' er ook. Wat te denken van de overige royalty-watchers! Dat kwam omdat prinses Maximá present was. Zij is echt een heel leuke vrouw. Op het podium sprak ik even kort met haar. Later, toen we een moment onder elkaar hadden, had ik nog een heel prettig onderhoud. Ze is oprecht geïnteresseerd. Ze wilde van me weten wat mijn beweegredenen zijn om dit vak uit te oefenen. Ik praatte zelf aan één stuk door om maar zo lang mogelijk met haar te kunnen praten. Ik weet niet hoelang prinses Maximá tijd had voor de andere finalisten, maar ik wist er zes minuten van te maken. Het was echt een uniek moment in mijn leven. En een voorrecht om hiervan getuige te mogen zijn.'

Jaap Knol, een paar uur na de uitslag

Prinses Maximá luistert oprecht geïnteresseerd naar het verhaal van één van de jongeren die Jaap Knol (midden) als praktijkopleider bij 'Den Helder Schilderwerken' onder zijn hoede heeft

Had je enig benul hoe de jury je beoordeelde?

'Tja, dat had ik ook wel willen weten. Het bleef alleen bij vragen stellen. Verder viel er geen speld tussen te krijgen. Toch denk ik wel dat we een goede indruk hebben achtergelaten. Naar mijn idee was de jury best wel geraakt door het feit dat wij alle jongeren een kans op werk willen aanbieden. En dat we in die zin dus sector overstijgend zijn. Maar dat was en bleef koffiedik kijken. Op geen enkele manier liet men iets los. Totdat de jury mij eind november meldde dat ik bij de laatste drie zat en ik verwacht werd voor de finale van donderdag 3 maart.'

Bij de landelijke top drie: hoe reageerde je?

'Joh, ik was al reuze vereerd dat ik tot beste praktijkopleider binnen de schilders- en onderhoudsbranche was gekozen. Daarna kreeg ik dus ook nog te horen dat ik bij de laatste veertien praktijkopleiders zat van in totaal zo'n 25.000 ingeschreven bedrijven... Na weer de nodige interviews en bedrijfsbezoeken kreeg ik vervolgens het bericht dat ik bij de beste drie van Nederland zit. Ja, dat doet je wel wat! Dat alleen al zie ik als een absolute mijlpaal in mijn carrière. Ik was hierdoor, nog los van de einduitslag, al enorm gestreeld en apetrots.'

Achteraf geen eretitel: wat vind je daarvan?

'Mijn jaar kon al niet meer stuk door de verkiezing 'Praktijkopleider 2010 Savantis' en het doorstromen naar de landelijke top drie. Nogmaals, ik was al zo trots als een pauw. Vóór 3 maart had ik echt geen idee of ik er met de ereprijs vandoor kon gaan. Alhoewel ik de landelijke titel ook best wel gunde aan mijn concurrenten, te weten Jacques van Bragt uit de banketbakkersbranche en Adri Schepers uit de metaalbranche, hoopte ik diep in mijn hart om als eerste te eindigen. Adri Schepers ging er echter met de titel vandoor.'

Vertel nog eens wat je zo bijzonder maakt!

'Ik zit al achttien jaar bij 'Schilderwerken Den Helder'. In de loop der jaren heb ik zo'n 225 kansarme jongeren onder mijn hoede gehad. Jongeren die nog niet zover zijn om direct binnen een bedrijf opgeleid te worden. Bij mij komen ze dus eerst in een soort voortraject. Je moet je indenken dat die jongens en meisjes een fikse deuk hebben

opgelopen in het vertrouwen in de mensheid. Ze zijn niet beter gewend dan jarenlange sores. Met een groepje van maximaal vijf man werk ik samen in één pand. Bij een grotere groep is er te weinig aandacht en valt er bijna geen resultaat te boeken.'

Je bent dus eigenlijk maatschappelijk werker?

'Ja, in feite wel. De kern van de zaak is dat ze bij mij het gevoel krijgen dat ze er weer toe doen. Mijn doel is om die jongelui weer eigenwaarde te geven. Lukt je dat, bijvoorbeeld door een bepaalde gebruiksaanwijzing? Dan breng je een enorme verandering teweeg. Ze hoeven dan nog niet eens schilder te worden. Als ze maar ergens een plek krijgen en aan het arbeidsproces deelnemen. Zo had ik wat knapen die uiteindelijk kozen voor de plantsoendienst of een supermarkt. Prima. Ook dan is de missie geslaagd om iemand te redden.'

Heb je voor maatschappelijk werken gestudeerd?

'Niet in die zin dat ik op een Sociale Academie of zoiets heb gezeten. 'Hoe krijg je het voor elkaar?', zeggen die lui wel eens tegen me die

Normaal gesproken loopt Jaap Knol er in een schildersoutfit bij als leermeester bij 'Den Helder Schilderwerken'

Knol is een bijzondere leermeester omdat hij kansarme jongeren eerst 'schilderleerlingklaar' probeert te maken

daar studeerden. 'Tachtig procent heb ik me in de praktijk aangeleerd', antwoord ik dan. 'Door vallen en opstaan. Ik ga nog steeds wel eens op mijn bek. Ik heb trouwens wel alle schilder- en leermeester-diploma's op zak. Veel belangrijker is het dat ik mijn genen mee heb. Ik ben echt geboren om een ander te mogen helpen. Dat geeft me ook nog eens voldoening. Dus mij hoor je echt niet klagen.'

Vereist dit werk geen engelengeduld van jou?

'Zeker, je moet heel veel geduld hebben en kunnen aftasten waar per individu behoefte aan is. En ik moet zeggen dat het ook niet altijd meevalt. Ten eerste omdat je in zo'n dertig procent van de gevallen geen succes weet te boeken. Ook niet als je echt alles uit de kast hebt gehaald en er misschien wel een jaar aan hebt getrokken om iemand toch een kans te geven. Soms zie je zo'n knul dan toch weer ergens blowen of dealen. Dat doet pijn. En ja, dan moet je af en toe even je hart luchten.'

De energie krijg je van de succesverhalen?

'Ja, je doet het voor die jongens en meisjes bij wie je een omwenteling kan teweegbrengen. Twee derde blijft in het gareel. Dat geeft echt enorm veel voldoening. Daar doe je het voor. Je weet niet wat je meemaakt als je eenmaal het vertrouwen hebt weten te winnen. Dan ben je echt vrienden voor het leven en is het bingo. Je wordt zelfs opgenomen in de familie. Weet je waarom? Omdat zo'n jongere weer ergens bij hoort na jarenlang te zijn afgeschreven door scholen, ouders en wat dies meer zij. Daarom zie je ook dat ze zelfs in het weekend in onze bedrijfskleding lopen.'

Waarom investeren jullie in 'sociaal' opleiden?

'We hebben in Peter Wiering een bevlogen adjunct-directeur die zijn nek uitsteekt voor kansarme jongeren. En in Woningstichting Den Helder vinden we een partner die het mogelijk maakt om de praktijk-scholing in hun woningen uit te voeren. 'We hebben goud in handen', zegt Peter altijd. Zonder instroom van jongeren staat ons bedrijf stil. Juist door veel jongeren te omarmen, kun je veel beter vaststellen wie uiteindelijk uit het juiste hout gesneden is om schilder te worden. Ook, en juist in deze crisistijd. Want straks, als de economie aantrekt, is het vechten om handjes.'

Maar jullie gaan wel heel erg ver in 'omarmen'!

'Ja, iedereen krijgt bij ons een kans. Ongeacht de kleur, afkomst of voor-geschiedenis. We plukken randgroep-jongeren bijna letterlijk van de straat. Zelfs iemand met een enkelbandje. Dat is een jongere die 's avonds terug gaat naar de jeugdgevangenis. Onze insteek is namelijk niet dat we mikken op de sterkste leerlingen, zoals veelal gebruikelijk is. Nee, we mikken juist op de zwakkeren voor wie een plek in de samenleving niet komt aanwaaien. We kijken wat voor talent er in zit en wat eruit gehaald kan worden.'

Hoe begin je nu aan zo'n begeleidingstraject?

'Als ik met een nieuwe groep begin, vraag ik de eerste week alleen maar 'zie ik je morgen weer?' Zo ja, dan heeft iemand best een aardige dag achter de rug na jarenlang gezeik. Ik investeer eerst in dagritme. Oftewel

's ochtends uit je bed komen voor een zinvolle dagbesteding. Stap twee is om hier op tijd aanwezig te zijn. Als dit eenmaal goed gaat, zie je die jongelui opbloeien. Al was het maar dat ze allemaal in nette bedrijfskleding lopen. Dan horen ze ergens bij. Verder hebben we speciaal voor hen een bus gekocht met het opschrift 'nieuw talent komt hier uit de verf'. Dat komt het gevoel van eigenwaarde ook ten goede.'

Hoeveel jongeren hielpen jullie aan een baan?

'Van de 225 kansarme jongeren zijn er toch wel zo'n 150 die met succes een duwtje in de rug kregen in mijn 'brugklas'. Na deze introductie tot het schildersvak behaalden ze allemaal hun diploma's en konden ze de overstap maken naar reguliere bedrijven. Qua schilder-diploma's haalde het merendeel niveau 2, terwijl er ook jongens bij waren die vanuit een ogenschijnlijk kansloze situatie niveau 3 of zelfs 4 wisten te halen. Van de circa negentig man bij 'Schilderwerken Den Helder' komen er zo'n dertig uit mijn 'brugklas'. Vier daarvan klommen op tot teamleider. Nadat ze eerst als 'verloren voor de samenleving' werden aangezien. Moet je nagaan...'

Met een speciale bus wordt gewezen op nieuw talent dat bij 'Den Helder Schilderwerken' letterlijk uit de verf komt